Udskriftsdato: 30. oktober 2026 (Gældende)

Aktindsigt i materiale, der ligger til grund for Forsvarets undersøgelse af mulige civile tab i forbindelse med dansk luftangreb i Irak den 30. august 2015

Ministerium: Folketingets Ombudsmand	Journalnummer: Sag nr. 16/01560

Aktindsigt i materiale, der ligger til grund for Forsvarets undersøgelse af mulige civile tab i forbindelse med dansk luftangreb i Irak den 30. august 2015

Svar til journalist A, medie B

12-04-2016

Sag nr. 16/01560

Forsvarsministeriets delvise afslag på aktindsigt

Jeg har modtaget din e-mail af 4. april 2016 med vedhæftede filer. Du klager over Forsvarsministeriets delvise afslag af 5. januar 2016 på aktindsigt.

Du har ikke i din henvendelse uddybet din klage, men har blot anført, at du klager over afgørelsen. Jeg har gennemgået Forsvarsministeriets afgørelse og de øvrige indsendte bilag, og jeg har på det grundlag besluttet ikke at indlede en ombudsmandsundersøgelse. Jeg henviser til § 16, stk. 1, i lov om Folketingets Ombudsmand (lovbekendtgørelse nr. 349 af 22. marts 2013). Det fremgår af denne bestemmelse, at ombudsmanden selv afgør, om en klage giver tilstrækkelig anledning til undersøgelse.

Sagens omstændigheder

Det fremgår af Forsvarsministeriets afgørelse af 5. januar 2016, at du havde anmodet Værnsfælles Forsvarskommando (herefter VFK) om aktindsigt i det materiale, der ligger til grund for Forsvarets undersøgelse af mulige civile tab i forbindelse med det danske luftangreb i Irak den 30. august 2015.

Det fremgår endvidere, at VFK oprindeligt havde afslået din anmodning om aktindsigt med henvisning til §§ 31 og 32, stk. 2, i offentlighedsloven (lov nr. 606 af 12. juni 2013 om offentlighed i forvaltningen).

Herudover fremgår det, at VFK i forbindelse med ministeriets behandling af din klage over afgørelsen fra VFK den 9. december 2015 udtalte, at VFK da fandt, at de ni dokumenter, der var omfattet af din anmodning om aktindsigt, var omfattet af § 32 i militær straffelov (lov nr. 530 af 24. juni 2005), og at dokumenterne dermed var undtaget fra aktindsigt efter offentlighedslovens § 35. Efter det oplyste vurderede VFK:

”(…) at en offentliggørelse af dokumenterne vil kompromittere hensynet til operationssikkerheden og dermed højne risikoen for civile tab i fremtiden. (…) at dokumenterne indeholder udførlige beskrivelser

af gældende procedurer i koalitionen for bl.a. måludpegning, målgodkendelse og udførelse af angreb samt sensitive oplysninger om militær taktik og kapaciteter samt om efterretningsgrundlaget i koalitionen i Irak. ”

Ministeriet partshørte dig over udtalelsen fra VFK, og du bemærkede i den anledning, at du ikke kunne se relevansen af VFK’s svar.

Forsvarsministeriet tiltrådte ved afgørelsen af 5. januar 2016 VFK’s vurdering af de ni dokumenter og meddelte dig afslag på aktindsigt med henvisning til offentlighedslovens § 35 og den militære straffelovs § 32. Ministeriet anførte, at der er tale om oplysninger, der kan karakteriseres som militære hemmeligheder omfattet af den særlige tavshedspligtregel i den militære straffelovs § 32.

I afgørelsen anførte ministeriet, at to af dokumenterne indeholder enkelte oplysninger, som er offentligt tilgængelige bl.a. i Forsvarets pressemeddelelse af 2. oktober 2015 og i forsvarsministerens besvarelse af 5. november 2015 af samrådsspørgsmål E om konsekvenserne for civilbefolkningen ved koalitionens bombninger i Irak og Syrien. Ministeriet vedlagde de nævnte dokumenter. Ministeriet vedlagde endvidere forsvarsministerens besvarelser af Forsvarsudvalgets spørgsmål 17, 19, 20, 21, 22, 23, 53 og 101.

Forsvarsministeriet afslog i forbindelse med afgørelsen meroffentlighed efter offentlighedslovens § 14, stk. 1.

Endelig udleverede Forsvarsministeriet (igen) en aktliste fra VFK.

Mine bemærkninger

1. Aktlisten og de indsendte bilag beskriver de undtagne oplysninger således:

”de to danske F-16-flys fulde videomateriale fra selve angrebet, piloternes egne observationer og en række andre efterretningsoplysninger” (Forsvarets pressemeddelelse af 2. oktober 2015), ”klassificerede oplysninger både om udførelsen af selve angrebet og om de efterfølgende undersøgelser heraf”, ”videomateriale, som de danske F-16-fly optog under selve operationen”, ”de to danske F-16-flys fulde videomateriale fra selve angrebet, piloternes egne observationer samt en række andre klassificerede efterretningsoplysninger” (forsvarsministerens talepapir til brug for besvarelse den 5. november 2015 af samrådsspørgsmål E), ”Al digital billed- og videomateriale fra angreb med danske F-16 kampfly i Irak under indsatsen i Operation Inherent Resolve opbevares ved Fighter Wing Skrydstrup på harddiske. Der gøres opmærksom på, at alt gemt materiale er klassificeret HEMMELIGT og opbevares i henhold til arkivloven” (forsvarsministerens besvarelse af Forsvarsudvalgets spørgsmål 53) og ”Der henvises til efterretningsoplysninger fra koalitionen” samt ”en betydelig del af materialet i sagen er klassificeret” (forsvarsministerens besvarelse af Forsvarsudvalgets spørgsmål 101).

2. Efter offentlighedslovens § 35, som Forsvarsministeriet har henvist til, er pligten til at meddele oplysninger begrænset af særlige bestemmelser om tavshedspligt fastsat ved lov eller med hjemmel i lov for personer, der virker i offentlig tjeneste eller hverv.

Forsvarsministeriet har endvidere henvist til, at bestemmelsen i den militære straffelovs § 32 om bl.a. røbelse af en militær hemmelighed, hvis afsløring kan skade landets forsvar, er en særlig tavshedspligtsbestemmelse (betænkning nr. 1510/2009 om offentlighedsloven, s. 1103). Ministeriet har endvidere anført, at ministeriet ikke finder grundlag for at tilsidesætte VFK's vurdering af, at oplysningerne i sagen er omfattet af denne bestemmelse.

Efter offentlighedslovens §§ 31 og 32, stk. 2, som VFK oprindeligt henviste til, kan retten til aktindsigt begrænses, henholdsvis i det omfang det er af væsentlig betydning for statens sikkerhed eller rigets forsvar, og i det omfang det er nødvendigt til beskyttelse af væsentlige hensyn til rigets udenrigspolitiske interesser mv., herunder forholdet til andre lande eller internationale organisationer.

Det forekommer på det foreliggende grundlag sandsynligt, at din aktindsigtsanmodning omfatter dokumenter med oplysninger, der kan vurderes at være omfattet af enten § 32 i den militære straffelov og/eller af bestemmelserne i offentlighedslovens §§ 31 og 32, stk. 2.

På den baggrund mener jeg ikke, at der er udsigt til, at jeg ved en ombudsmandsundersøgelse vil kunne hjælpe dig til i nævneværdigt omfang at opnå yderligere aktindsigt. Derfor har jeg besluttet ikke at indlede en ombudsmandsundersøgelse.

Jeg har sendt en kopi af dette brev til Forsvarsministeriet til orientering.

Jeg vedlægger en vejledning om ombudsmanden og persondataloven (Information om dine rettigheder).

Med venlig hilsen

Jonas Bering Liisberg
Direktør

Kopi til orientering:

Forsvarsministeriet